

CULTURES »

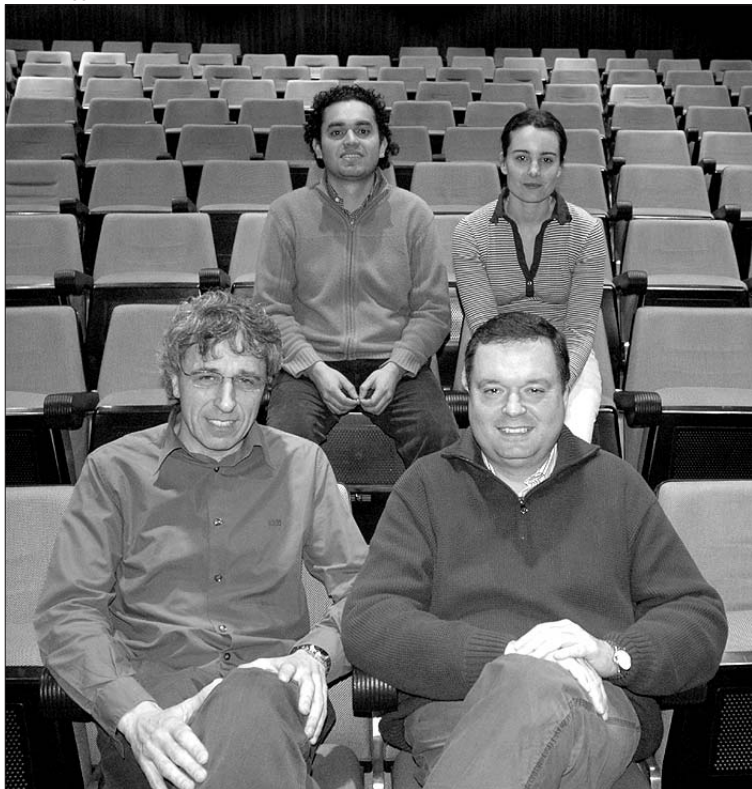
Franz Ferdinand. El quartet de Glasgow, l'última gran sensació del pop britànic alternatiu, actua avui al Palau Olímpic de Badalona per presentar el seu segon disc

Carmen Balcells. L'agent literària, de 75 anys, va ser investida ahir doctora 'honoris causa' a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Manresa fa esclatar la seva memòria

Fundació Caixa Manresa s'omple com mai en l'estrena del documental dels bombardeigs franquistes

MIREIA ARSO

Els quatre autors del documental, després de la projecció

MIREIA ARSO

Aspecte del públic, que omplia de gom a gom la sala

SUSANA PAZ
Manresa

Avui fa seixanta-set anys del primer bombardeig franquista a Manresa, el 21 de desembre del 1938. I avui, el documental *Entre el soroll i el silenci. Els bombardeigs franquistes a Manresa (1938-1939)* es podrà tornar a veure (21.30 h) a l'auditori de Fundació Caixa Manresa. No és una publicitat gratuïta. L'estrena, ahir, va ser la prova final d'un llarg procés encetat pels historiadors Joaquim Aloy i Pere Gasol i els cineastes Jorge Caballero i Laura Casaponsa per, en definitiva, recuperar per a Manresa i els seus habitants una part de la seva memòria històrica. I per retre ho-

menatge a totes les víctimes innocents de la guerra civil. I la prova es va superar de la millor manera possible: amb emoció continguda dels assistents –molts d'ells, els autèntics protagonistes amb els seus records i paraules en el documental– i amb una atenció i tensió –un ritme narratiu concís i una música evocadora– que ni es va trencar ni va decaure en cap moment. Exemplifiquem-ho: silenci total durant una hora en una sala plena com mai. Ahir, l'auditori de Fundació Caixa Manresa va haver de tancar portes i demanar, als més tardans, que tornessin avui.

Entre el soroll i el silenci va tenir, abans de començar, el bateig dels

qui, a través de les seves institucions, l'han fet possible. Albert Fàbrega, president del Centre d'Estudis del Bages; Maria Jesús Bono, coordinadora del Programa per al Memorial Democràtic de la Generalitat –en substitució del conseller de Relacions Institucionals i Participació, Joan Saura–; Jordi Valls, alcalde de Manresa; i Laura Casaponsa (autora, també, de la música). La cineasta manresana, en la intervenció més emotiva i aplaudida, es va dirigir al públic que omplia de gom a gom la sala (molt intergeneracional, per cert) per adreçar-se als més grans i intentar trencar tòpics: «la idea que als joves els vostres records, el que vau viure no

ens interessa, no és certa. A nosaltres, que ja hem nascut en democràcia, la història en ha arribat de forma diluïda, però no tindrem cap present ni cap futur millor si no recuperem la vostra memòria». I això és el que ha pretès un documental que alterna imatges d'arxiu (bombardeigs a Lleida o a Barcelona el 1938, imatges inèdites d'una colònia infantil a la Noguera, o l'entrada de les tropes franquistes a la ciutat) amb entrevistes a familiars de les víctimes i testimonis dels bombardeigs. Tots posen veu als records d'uns fets «cruels i innecessaris» i recuperen els noms dels, com a mínim, 35 morts a Manresa pels bombardeigs franquistes.

HISTÒRIA GRÀFICA DE MANRESA

Cosidor a la Noguera

Els quàquers i una colònia infantil a la Noguera en trenta segons inèdits

Una de les joies documentals d'*Entre el soroll i el silenci* és la que formen les imatges, inèdites fins ara, que mostren l'evacuació d'un grup de nens d'una llar d'infants o una colònia infantil que hi havia a la masia Noguera (cal Presseguer), a Rajadell. Les imatges procedeixen d'un arxiu de Londres i s'han pogut incloure en el documental gràcies a la tasca de la manresana Montse Bailac, documentalista de TV3.

Gràcies a aquestes imatges de la Noguera (coneguda popularment com torre d'en Gallifa), ex-

plica Joaquim Aloy, s'ha pogut saber que «membres dels quàquers van estar ajudant la colònia d'infants que estaven allotjats en aquesta masia, i que allí van viure nens i nenes fins als últims dies de la guerra». Eren, diu l'historiador manresà, infants refugiats procedents de diverses zones de l'estat. A les imatges es veu com els pugen als camions per evacuar-los. És el 19 de gener, el dia del segon bombardeig a Manresa i cinc dies abans de l'ocupació franquista. Però, aquell precís dia «es troben amb el bombardeig a Manresa.

Per això, les imatges parlen de reevacuació: els tornen a evacuar després d'haver-se hagut d'aturar i, se suposa, arrecerar, pels bombardeigs». Els quàquers són una societat religiosa fundada el segle XVII a Anglaterra, amb congregacions arreu del món. Durant la guerra civil, subratlla Aloy, «van ajudar els republicans amb materials, menjar, roba, etc.». Però fins ara no s'havia pogut saber que també «havien ajudat els infants refugiats instal·lats a tocar Manresa». Aquestes imatges, ara, «ho expliquen».

ELS AUTORS

JOSEP ROJAS

►► **Joaquim Aloy.** (Manresa, 1956). Llicenciat en Història. Impulsor i coautor de la sèrie Història Gràfica de Manresa

JOSEP ROJAS

►► **Jorge Caballero.** (Bogotà, 1979). Cursos de cinema a Colòmbia i dos anys a l'Academia de Cine Quince de Octubre

JOSEP ROJAS

►► **Laura Casaponsa.** (Manresa, 1979). Ha estudiat Comunicació Audiovisual a la UPF, especialitat de cinema. Compositora

JOSEP ROJAS

►► **Pere Gasol.** (Manresa, 1959). Llicenciat en Història. Professor de l'institut Lluís de Peguera de Manresa